

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/ση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας: 10432, Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 212 4331,-4332
Ηλ. Ταχυδ. : koinovouleftikos@minagric.gr

Αθήνα, 23-12-2024
Αρ. πρωτ.:404774

ΠΡΟΣ:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ.: ΩΣ ΠΑ

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ' αριθ. 180/25-10-2024 Αναφορά

Σχετικά με την παραπάνω Αναφορά που κατέθεσε η Βουλευτής **κα Αικ. Σπυριδάκη**, για τα θέματα της αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σας πληροφορούμε τα εξής:

Για την εισαγωγή στη χώρα προϊόντων νωπών οπωροκηπευτικών, μπανανών και πατατών απαιτείται υποχρεωτικά η υποβολή αναγγελίας στο πληροφοριακό σύστημα του Μητρώου Εμπόρων Νωπών Οπωροκηπευτικών (MENO). Το MENO, ξεκίνησε να λειτουργεί για καταγραφή των επιχειρήσεων το 2005 και αναβαθμίστηκε ώστε να είναι και εργαλείο ανάλυσης κινδύνου και λήψης αποφάσεων το 2013.

Τελικά το MENO αποτελεί ταυτόχρονα:

- σύστημα υποβολής ψηφιακών αναγγελιών διακίνησης (εισαγωγές, εξαγωγές, ενδοκοινοτικό εμπόριο) φορτίων νωπών οπωροκηπευτικών,
- σύστημα διεξαγωγής ανάλυσης επικινδυνότητας επί των αναγγελιών των φορτίων νωπών οπωροκηπευτικών και
- σύστημα λήψης απόφασης διενέργειας ελέγχου ή απαλλαγής ελέγχου επί των φορτίων νωπών οπωροκηπευτικών.

Όσον αφορά στους μηχανισμούς των συστηματικών ελέγχων, για την αντιμετώπιση φαινομένων «ελληνοποίησης», το Υπουργείο μας εποπτεύει και συντονίζει τα Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτουγειονομικού Ελέγχου (ΠΚΠΦΠ & ΦΕ) και τις ΔΑΟΚ που διεξάγουν ελέγχους σε νωπά οπωροκηπευτικά, μπανάνες και πατάτες:

- Σε όλα τα στάδια εμπορίας σχετικά με τη συμμόρφωση με τα εμπορικά πρότυπα
- Στα στάδια από την πρωτογενή παραγωγή ως και την συσκευασία – τυποποίηση σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια
- Στο στάδιο της εισαγωγής σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια

Ειδικά για την τελευταία περίπτωση, τους ελέγχους κατά την εισαγωγή, πραγματοποιούνται:

- Έλεγχος εγγράφων στο 100% των φορτίων
- Έλεγχος ταυτότητας και φυσικός έλεγχος δειγματοληπτικά

Επίσης, το αρμόδιο Τμήμα του ΥΠΑΑΤ εποπτεύει και συντονίζει τη διενέργεια έκτακτων ελέγχων μετά το στάδιο της εισαγωγής και μέχρι το στάδιο της τελικής διάθεσης, προκειμένου να προστατέψει τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα και να αποφύγει φαινόμενα «ελληνοποιήσεων» εισαγόμενων ποιοτικά υποβαθμισμένων, ατυποποίητων και, ενδεχομένως, επικινδυνών προϊόντων, τα οποία:

- ανταγωνίζονται αθεμίτως τα εγχώρια προϊόντα,
- παραπλανούν τον καταναλωτή και
- θέτουν σε κίνδυνο την υγεία του καταναλωτή.

Στόχος δηλαδή είναι:

- Η προστασία των ελληνικών προϊόντων και του Έλληνα καταναλωτή.
- Η αποφυγή των ελληνοποιήσεων, πολλώ δε μάλλον από προϊόντα που είναι σαφώς κατώτερων προδιαγραφών από τα ελληνικά.

Στην περίπτωση που τα εισαγόμενα προϊόντα δε συμμορφώνονται με την ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, επιβάλλονται κυρώσεις που ποικίλουν από τις υποχρεωτικές διορθωτικές κινήσεις ως την απαγόρευση εισαγωγής ή και την καταστροφή του προϊόντος. Οι εν λόγω κυρώσεις είναι διαθέσιμες on line στο σύστημα για όλες τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, αυξάνοντας έτσι την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα του συστήματος εποπτείας και ελέγχου. Σε κάθε περίπτωση το ΥΠΑΑΤ, μέσω της αρμόδιας Διεύθυνσης αναπροσαρμόζει τους ελέγχους του, δίνοντας κατά περιόδους προτεραιότητα άλλοτε στην εσωτερική αγορά (χορνδρικό και λιανικό εμπόριο) και άλλοτε στις εισαγωγές, αναλόγως των καταγεγραμμένων ή καταγγελλθέντων φαινομένων

Σημειώνεται δε ότι ελέγχους στην εσωτερική αγορά διενεργεί και ο ΕΦΕΤ. Συγκεκριμένα, διενεργεί ελέγχους στα σημεία λιανικής πώλησης για θέματα επισήμανσης/ προέλευσης των τροφίμων και διερευνά υποθέσεις ελληνοποιήσεων σε συνεργασία με άλλες αρμόδιες υπηρεσίες.

Πρόσφατα, την 1η Οκτωβρίου του 2024, σε συνέχεια ενημέρωσης που έλαβε η ως άνω αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΑΑΤ σχετικά με τη διακίνηση στην εγχώρια αγορά «Τομάτας Τουρκίας με απουσία σήμανσης», ζήτησε από τα ΠΚΠΦΠ & ΦΕ να διαμορφώσουν το πρόγραμμα εκτάκτων ελέγχων που ήδη εφήρμοζαν σε συνεργασία και με τις ΔΑΟΚ της περιοχής ευθύνης τους δίνοντας έμφαση στο εν λόγω προϊόν.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στο ΜΕΝΟ στοιχεία, σχετικά με τις εισαγωγές νωπών οπωροκηπευτικών από τρίτες χώρες, κατά τη χρονική περίοδο από 01.01.2024 έως 24-10-2024, αναγγέλθηκαν 7.226 φορτία νωπών οπωροκηπευτικών και ελέχθησαν 3.470 φορτία για τη συμμόρφωση με τις εμπορικές προδιαγραφές, δηλαδή ποσοστό ελέγχων: 48%.

Ειδικότερα, κατά τη χρονική περίοδο από 01.01.2024 έως 25.10.2024, οι εισαγωγές τομάτας από τρίτες χώρες ανήλθαν σε 18.451 tn, εκ των οποίων οι 16.843 tn ήταν από την Τουρκία, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Εισαγωγές τομάτας από Τρίτες Χώρες (01.01.2024-25.10.2024)		
Χώρα	Αναγγελίες	Ποσότητα (tn)
Τουρκία	832	16.843
Σερβία	58	1.150
Β. Μακεδονία	17	109
Κόσοβο	13	265
Ισραήλ	1	21
Ιορδανία	1	1
Αίγυπτος	3	24
Αλβανία	6	38

Συγκεκριμένα, αναγγέλθηκαν 931 φορτία τομάτας και ελέχθησαν 658 φορτία για τη συμμόρφωση με τις εμπορικές προδιαγραφές, δηλαδή ποσοστό ελέγχων: 70,83%.

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο των προαναφερόμενων εκτάκτων ελέγχων και σύμφωνα με τα διαθέσιμα στην ως άνω αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΑΑΤ στοιχεία, κατά τη χρονική περίοδο από 01.01.2024 έως 25.10.2024, πραγματοποιήθηκαν 2.538 έλεγχοι συμμόρφωσης με τις εμπορικές

προδιαγραφές [Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 543/2011] και, πιο συγκεκριμένα, 111 έλεγχοι σε επιχειρήσεις τυποποίησης και συσκευασίας νωπών οπωροκηπευτικών, 1.452 έλεγχοι σε επιχειρήσεις χονδρικής και λιανικής πώλησης, 11 έλεγχοι στο Οδικό Δίκτυο και 964 έλεγχοι στα Σημεία Εξόδου της χώρας. Διαπιστώθηκαν 627 μη συμμορφώσεις, εκ των οποίων οι 76 αφορούσαν σε θέματα επισήμανσης.

Οι συνολικοί έκτακτοι έλεγχοι για τομάτα, από την αρχή του έτους έως τις 25.10.2024, είναι 397 και, πιο συγκεκριμένα, 3 έλεγχοι σε επιχειρήσεις τυποποίησης και συσκευασίας νωπών οπωροκηπευτικών, 267 έλεγχοι σε επιχειρήσεις χονδρικής και λιανικής πώλησης και 127 έλεγχοι στα Σημεία Εξόδου της χώρας. Διαπιστώθηκαν 93 μη συμμορφώσεις, εκ των οποίων οι 16 αφορούσαν σε θέματα επισήμανσης.

Επισημαίνεται ότι, τον Ιούνιο του 2024, δημιουργήθηκε στο ΜΕΝΟ καρτέλα για την καταχώριση των στοιχείων εκτάκτων ελέγχων, στην οποία οι αρμόδιες Αρχές οφείλουν να καταχωρήσουν, έως το τέλος του έτους, στοιχεία για το χρονικό διάστημα από Ιανουάριο-Μάιο. Επομένως, τα παραπάνω στοιχεία εκτάκτων ελέγχων και μη συμμορφώσεων υπολείπονται σε αριθμό των διενεργηθέντων και διαπιστωθέντων.

Επίσης, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του ΜΕΝΟ, οι εξαγωγές φορτίων τομάτας προς το Ισραήλ, κατά τη χρονική περίοδο από 01.01.2024 έως 25.10.2024, ανήλθαν σε 1.105 tn (52 αναγγελίες), ενώ υπήρξε και 1 επιστροφή φορτίου για φυτοϋγειονομικούς λόγους.

Όσον αφορά στους ελέγχους των τροφίμων για την ύπαρξη υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων στη χώρα μας και γενικά για τα θέματα που σχετίζουν τη δημόσια υγεία με την ύπαρξη υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων στα τρόφιμα, σημειώνεται ότι η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής (Τμήμα Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων) του ΥΠΑΑΤ, ως αρμόδια αρχή, στο πλαίσιο εφαρμογής της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας, κάθε χρόνο προγραμματίζει και υλοποιεί πρόγραμμα ελέγχου τροφίμων και ζωοτροφών φυτικής προέλευσης για υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Έτσι, σε εφαρμογή του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/1355 «*σχετικά με τα πολυετή εθνικά προγράμματα ελέγχου για τα κατάλοιπα φυτοφαρμάκων, που οφείλουν να καταρτίσουν τα κράτη μέλη*», μετά από ανάλυση επικινδυνότητας, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα κριτήρια (π.χ. όγκος εισαγωγών, τα αποτελέσματα προηγούμενων ετών, τις ανακοινώσεις στο σύστημα RASFF κ.τ.λ.), ετησίως καταρτίζει πρόγραμμα ελέγχων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων και αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ https://www.minagric.gr/images/stories/docs/politis/Trofima_Ygeia/MONITO_2024s.pdf).

Το πρόγραμμα αυτό καταρτίζεται στην αρχή κάθε έτους και αποστέλλεται στις αρμόδιες ελεγκτικές υπηρεσίες της χώρας, δηλαδή:

- στις 56 ΔΑΟΚ των Π.Ε. της χώρας και
- στα 8 ΠΚΦΠ&ΦΕ (Τμήματα της Διεύθυνσης Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων της Γενικής Διεύθυνσης Τροφίμων του ΥΠΑΑΤ).

Για το έτος 2024, από τα 3.576 δείγματα που έχει προγραμματιστεί να ληφθούν για τον έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε τρόφιμα και ζωοτροφές, μέχρι και τις 17.10.2024, είχαν ληφθεί από τις περιφερειακές υπηρεσίες και αναλυθεί από τα επίσημα εργαστήρια της χώρας μας 2.184 δείγματα. Επίσης, είχαν ληφθεί και αναλυθεί ακόμα 226 δείγματα, που αφορούσαν έκτακτους ελέγχους, καταγγελίες, καθώς και ελέγχους (follow up) που γίνονται σε επαγγελματίες, στους οποίους έχουν διαπιστωθεί παραβάσεις σχετικά με τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Συνολικά δηλαδή πραγματοποιήθηκαν 2.410 έλεγχοι.

Επισημαίνεται ότι, από τον Ιούνιο του 2023, τα αποτελέσματα ελέγχου υπολειμμάτων αναρτώνται κάθε μήνα από τη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής (Τμήμα Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων) του ΥΠΑΑΤ, στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ, για λόγους διαφάνειας και ενημέρωσης του καταναλωτή, με πλήρη ανάλυση των ευρημάτων, των ελεγχθέντων προϊόντων και την προέλευση των δειγμάτων, ως ακολούθως:

2023: <https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/ypoleimatafyto?view=article&id=15112:2023-170723&catid=2:uncategorised>

2024: <https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/ypoleimatafyto?view=article&id=16064:2024-290224&catid=2:uncategorised>

Αναφορικά με τους ελέγχους στο πλαίσιο του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2019/1793 για την προσωρινή αύξηση των επίσημων ελέγχων σε προϊόντα καταγωγής Τρίτων Χωρών που εισάγονται στην ΕΕ, από την αρχή του έτους και μέχρι τις 17.10.2024, είχαν ληφθεί στους Συνοριακούς Σταθμούς Ελέγχου της χώρας μας και αναλυθεί από τα επίσημα εργαστήρια 247 δείγματα. Επομένως, τα συνολικά δείγματα που έχουν εξεταστεί για έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων, από την αρχή του έτους και μέχρι τις 17/10/2024, είναι 2.657.

Όσον αφορά στην ένταξη της τομάτας στον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2019/1793, σημειώνεται ότι η επιλογή των προϊόντων στον εν λόγω κανονισμό γίνεται βάσει ευρημάτων (από ελέγχους που κάνουν τα Κράτη Μέλη) και η επικαιροποίηση του κανονισμού γίνεται δύο φορές κάθε χρόνο.

Τονίζεται ότι από τους ελέγχους που διενεργήθηκαν από τη χώρα μας, το έτος 2023, σε Συνοριακούς Σταθμούς Ελέγχου, λαχαναγορές και καταστήματα λιανικής διάθεσης και αφορούσαν τομάτες προέλευσης Τουρκίας, δεν διαπιστώθηκε καμία υπέρβαση όσον αφορά στην ανίχνευση υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων υψηλότερων από τα ανώτατα επιτρεπτά όρια. Επομένως, με βάση τα δεδομένα αυτά, η ως άνω αρμόδια Υπηρεσία (Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής - Τμήμα Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων) του ΥΠΑΑΤ δεν θα μπορούσε να υποστηρίξει, για το έτος 2024, την αύξηση των ελέγχων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων για τις τομάτες προέλευσης Τουρκίας, ούτε σε εθνικό, αλλά ούτε και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η χώρα μας, παρότι η τομάτα Τουρκίας δεν περιλαμβάνεται στους καταλόγους του συγκεκριμένου κανονισμού, από την αρχή του έτους και μέχρι τις 17/10/2024, έχει ήδη ελέγξει 27 παρτίδες τουρκικής τομάτας, τόσο στα σύνορα, όσο και σε ελέγχους στην εσωτερική αγορά.

Σε συνέχεια της ολοκλήρωσης των εργαστηριακών αναλύσεων και της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων, η ως άνω αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΑΑΤ, με το αριθ. πρωτ. 11662/323020/22.10.2024 έγγραφο προς όλες τις ελεγκτικές υπηρεσίες της χώρας μας, έκανε ενημέρωση της υπάρχουσας κατάστασης για τις τομάτες προέλευσης Τουρκίας και, με γνώμονα την προστασία των καταναλωτών, ζητήθηκε η εντατικοποίηση των ελέγχων για το συγκεκριμένο προϊόν, ώστε να δεσμευθούν και να καταστραφούν οι προβληματικές παρτίδες, καθώς και να επιβληθούν οι κυρώσεις που προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία.

Στην επομένη αναθεώρηση (άνοιξη 2025) του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2019/1793 η ως άνω αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΑΑΤ, με τα στοιχεία των υπερβάσεων που έχει στη διάθεσή της από τους ελέγχους που έγιναν από τον Σεπτέμβριο του 2024 και μετά, θα καταθέσει πρόταση στην Επιτροπή για την ένταξη της τουρκικής τομάτας στα παραρτήματα του συγκεκριμένου κανονισμού και να αυξηθούν τα ποσοστά των προβλεπόμενων ελέγχων.

Σε κάθε περίπτωση, το ΥΠΑΑΤ στηρίζει την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων εν συνόλω έναντι αυτών τρίτων χωρών και τον τομέα τον οπωροκηπευτικών ειδικότερα.

Για το λόγο αυτό, και αναγνωρίζοντας τις αυξημένες απαιτήσεις για τον ευρωπαϊκό παραγωγό και τους κινδύνους από την αύξηση των εισαγομένων προϊόντων, αντιδράσαμε άμεσα:

- Με εθνική πρωτοβουλία, με τροποποιήσεις του Στρατηγικού Σχεδίου που αιτηθήκαμε και εγκρίθηκαν από την ΕΕ και θα ισχύσουν από το 2025
- Με συλλογική πρωτοβουλία, με αποφάσεις που ελήφθησαν στο Υπουργικό συμβούλιο και θα ισχύσουν από το 2024

Οπότε τροποποιείται ο Κανονισμός 2115/2021 ως προς την αιρεσιμότητα και απλοποιούνται ορισμένα από τα πρότυπα Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΓΠΚ), προκειμένου να έχουμε ένα πιο ευέλικτο περιβάλλον παραγωγής και πιο ανταγωνιστικά προϊόντα.

Παράλληλα, συνεχίζουμε σταθερά την πολιτική μας για τα οπωροκηπευτικά με τα τομεακά προγράμματα, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα, την ελκυστικότητα των Οργανώσεων Παραγωγών και τη διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος.

Ενδεικτικά αναφέρονται η προώθηση, η βελτίωση εμπορίας και η απόσυρση προϊόντων.

Στο Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ 2023-2027 που θα υλοποιηθεί οι Οργανώσεις Παραγωγών μέσω των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων θα περιλαμβάνουν υποχρεωτικά, σε ποσοστό 2%, δράσεις που έχουν στόχο την έρευνα περί των βιώσιμων μεθόδων παραγωγής και ανάπτυξή τους.

Τονίζεται ότι οι εισαγωγές και οι εξαγωγές, καθώς και οι τιμές εμπορίας είναι αποτέλεσμα ιδιωτικής πρωτοβουλίας μιας ελεύθερης αγοράς. Το κράτος δε μπορεί και δεν πρέπει να παρεμβαίνει.

Ρόλος του κράτους είναι να νομοθετεί και να φροντίζει ώστε να τηρούνται τα οριζόμενα της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας. Όστε το εμπόριο, ενδοκοινοτικό και μη, να μη γίνεται με αθέμιτες πρακτικές και να προστατεύονται όλοι οι κρίκοι της αλυσίδας, από τον προμηθευτή ως τον τελικό καταναλωτή, σε θέματα οικονομίας, ανταγωνισμού και υγιεινής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας είναι αυτή που ανέλαβε την πρωτοβουλία αυστηροποίησης του πλαισίου κυρώσεων για τις ελληνοποιήσεις με τον Ν. 4691 (ΦΕΚ Α' 108/09.06.2020).

Το Υπουργείο μας, στηρίζει και προωθεί την άσκηση πολιτικής στον τομέα των οπωροκηπευτικών Όσον αφορά στις τιμές των προϊόντων, αυτές διαμορφώνονται ελεύθερα, ενώ, μέσω του συστήματος ISAAM, εβδομαδιαία κοινοποιούνται οι τιμές ειδών τομάτας στην ΕΕ.

Τέλος, αρμόδιο να απαντήσει για τα θέματα που το αφορούν, είναι το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, προς το οποίο διαβιβάζουμε ηλεκτρονικά την εν λόγω Αναφορά με το παρόν έγγραφο.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ :

1. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών (με ηλεκτρονική διαβίβαση)
Γραφείο κ. Υπουργού
2. Βουλευτή κα Αικ. Σπυριδάκη